

Kevytyrittäjäyys eläkevakuuttamisen näkökulmasta

Viranomaisten infotilaisuus rakennusalalle

29.10.2020

Markus Palomurto

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Alustatalous, kevytyrittäjät, laskutuspalveluyritykset, mitä uutta?

- Paljon puhetta, mutta myös paljon OSITTAIN uuden tyyppistä työskentelyä.
- Osin on kyse teknisen toimintaympäristön muutoksista eikä varsinainen ansaintalogiikka yms. ole mitenkään muuttunut.
- **Työeläkelainsäädäntö ei ole muuttunut, työskentelyn vakuuttaminen arvioidaan joko TyEL:n tai YEL:n mukaan.**
- Henkilö on joko työsuhhteessa tai yrittäjä, kolmatta luokkaa ei ole.
- Ilmiöiden hahmottamista vaikeuttavat vakiintumattomat käsitteet sekä etenkin toiminnan erilainen kohtelu verotuksessa ja eläkevakuuttamisessa.
- Trendit näyttävät selviltä esim:
 - LPY-ala kasvanut ja edelleen kasvussa, ”palkkasumma” 7 vuodessa noin 8 kertaistunut (20 M€=>160 M€), asiakkaiden määrä 6 kertaistunut (5 000 => 30 000). Luvut epävirallisia ja alustavia.

Laskutuspalveluyritystä käyttävän tai alustan kautta töitä tekevän työnsuorittajan asema työeläkevakuutuksessa

- Ratkaistaan työsuhde-yrittäjä –rajanvedon perusteella
 - samoin säännöin kuin muidenkin työnsuorittajien vakuuttaminen työeläkeoikeudessa.
- LPY:n ja sen käyttäjäksi rekisteröityneen työnsuorittajan välillä ei yleensä ole työsopimusta eikä työsuhdetta
 - jolloin LPY ei ole työeläkevakuuttamisvelvollinen työnantaja
- LPY:tä käyttävä itsensä työllistävä työnsuorittaja tekee **yleensä** työtä työeläkelaeissa tarkoitettuna yrittäjänä (oma kysymyksensä on se, ylittyykö YEL-vakuuttamisen raja).
- LPY:tä käyttävälle työnsuorittajalle voi muodostua työsuhde siihen tahoon (työntilaaaja), jolle hän tekee työn tai LPY:n, jos kyse on työvoiman vuokrauksesta.
- Alustan ylläpidon perusteella ei sellaisenaan muodostu työsuhdetta eikä työnantaja-asemaa työnsuorittajaan nähden.
- Alusta voi olla omaisuuden tai työn välittämistä tai puhdas markkinapaikka.
- Alustan kautta töitä tekevä voi olla yrittäjä tai hänelle voi muodostua työsuhde siihen tahoon, jolle tekee työn.

Alustavia lukuja valvottavasta joukosta (16 LPY:n kautta laskuttaneista noin 29 000 henkilöstä, verovuosi 2018)

- YEL-vakuutus oli 4650 henkilöllä.
- Valtaosalla (noin 75 %) LPY:n kautta vuonna 2018 laskuttaneista on myös ”oikeasti” työsuhteista työskentelyä ko. vuonna (keskiarvo palkka noin 21 000 €).
- Toimialojen kirjo laaja
- Keskimääräinen laskutus LPY:n kautta vuonna 2018 oli noin 5 500 €, mediaani noin 1 200 €. Korvausten haarukka oli laaja. Iso ero myös sukupuolten välillä.
- Yli 90 % asiakkaista suomalaisia ja lähes puolet asuu Uudellamaalla.
- Vuoden 2018 tietojen perusteella noin 850 henkilöä otettiin valvontaan (tulot yli 12 000 €, ei YEL), uusia vakuutuksia noin 390.
- Lähde: ETK:n tutkimusosaston alustavat luvut

LPY- tapauksiin liittyviä ETK:n ratkaisuja

- Kuorma-auton kuljettajia, joiden palkka maksettu LPY:n kautta
 - Katsottu, että henkilöt eivät olleet työsuhteessa LPY:hyn, eivätkä olleet olleet tehneet ko. työsuoritusta yrittäjänä, vaan olivat tehneet työn työsuhteessa siihen tahoon, jonka ajoja olivat ko. tahon omistamalla autolla ajaneet.
 - ei omaa kalustoa, ei investointeja, ei yrittäjämäistä toimintaa, ei ns. yrittäjän riskiä
 - Lainvoimaisia ratkaisuja (julkaistu Työeläkelakipalvelussa mm. TELK/4946/3099/2018) , myös valitusasteissa vireillä.

Asioiden selvittelyn käynnistäminen

- Henkilö voi laittaa työskentelynsä eläkevakuuttamisen selvittämisen vireille oman työeläkevakuutusyhtiönsä kautta.
- ETK antaa neuvontaa, soveltamislauseintoja ja valituskelpoisia soveltamisratkaisuja
 - lakiasiat@etk.fi
 - 029 411 21109 (asiakaspalvelu)
 - Suomi.fi palvelun kautta yhteys Eläketurvakeskukseen

KIITOS!

